

**НАЦРТ ЗАКОНА
О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА
ЗАКОНА О ЈЕДИНСТВЕНОМ БИРАЧКОМ СПИСКУ**

Члан 1.

У Закону о јединственом бирачком списку („Службени гласник РС“, бр. 104/09, 99/11 и 44/24), у члану 14. после става 2. додаје се став 3. који гласи:

„Министарство надлежно за послове управе, до закључења бирачког списка, на сваких седам дана објављује на својој веб-презентацији податке о броју промена у делу бирачког списка појединачно за сваку јединицу локалне самоуправе, као и правни основ тих промена за претходних седам дана.“.

Члан 2.

У члану 17. после става 2. додају се ст. 3. и 4. који гласе:

„Након закључења бирачког списка, министарство надлежно за послове управе у циљу излагања бирачког списка грађанима, на својој веб-презентацији, омогућава увид у податке о бирачима (име, име једног родитеља и презиме и назнаку да ли је бирач у извод из бирачког списка уписан по основу пребивалишта или боравишта) разврстаним по бирачким местима за подручје јединице локалне самоуправе, као и у податке о броју бирача по домаћинству, односно адреси и броју стана.

Приступ подацима из става 3. овог члана омогућава се претходним уношењем податка о јединственом матичном броју грађана и регистарском броју личне карте заинтересованог лица које приступа подацима на веб-презентацији министарства надлежног за послове управе.“.

Члан 3.

Члан 21. мења се и гласи:

„Члан 21.

Право на увид у бирачки списак имају чланови Републичке изборне комисије, који имају право увида у све податке о бирачима у бирачком списку, осим јединственог матичног броја грађана, путем посебног модула на веб-презентацији министарства надлежног за послове управе, којем се приступа уз пријаву двофакторском аутентикацијом.

Од правноснажности проглашене изборне листе, право на увид у све податке о бирачима у бирачком списку, осим јединственог матичног броја грађана, има и подносилац проглашене изборне листе, преко лица које за то овласти, путем посебног модула на веб-презентацији министарства надлежног за послове управе, којем се приступа уз пријаву двофакторском аутентикацијом.

Подносилац проглашене изборне листе има право и да надлежном органу поднесе захтев за промену у бирачком списку, уз који

се морају приложити овлашћење бирача на којег се захтев односи и одговарајући докази.

Право из ст. 1. и 2. овог члана се може остварити тек након потписивања писмене изјаве о поверљивости података којом се потврђује да је лице које приступа подацима упознато са обавезом да приликом приступа подацима из бирачког списка мора поступати у складу са законом којим је уређена заштита података о личности и искључиво у сврху овлашћења које му је овим законом поверено.

Образац изјаве из става 4. овог члана прописује министар надлежан за послове управе и саставни је део прописа предвиђеног за извршење овог закона.“.

Члан 4.

После Главе VI. додаје се Глава VIa и члан 24a који гласе:

„VIa ЗАШТИТА ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ

Члан 24a

Сва лица која по било ком основу предвиђеним овим законом имају приступ подацима о личности у бирачком списку дужна су да са тим подацима поступају у складу са законом којим је уређена заштита података о личности и искључиво у сврху вршења овлашћења која су им овим законом поверена.

Лични подаци бирача којима се приступа у бирачком списку не смеју се користити у политичке сврхе, за потребе вођења изборне кампање нити на други начин злоупотребљавати.“.

Члан 5.

У сврху спровођења ревизије и утврђивања чињеничног стања о управљању, вођењу и тачности бирачког списка, контролисања тачности и поступка ажурирања бирачког списка и доприноса повећању транспарентности и поверења грађана у бирачки списак, образује се привремена комисија за ревизију, верификацију и контролу тачности и ажурирања бирачког списка (у даљем тексту: Комисија).

Члан 6.

Задатак Комисије је да у року од девет месеци од именовања чланова Комисије изврши ревизију бирачког списка и да, у року од 30 дана од извршене ревизије, о томе поднесе извештај Народној скупштини.

Извештај о извршеној ревизији бирачког списка садржи предлог препорука за унапређење тачности и ажурирања бирачког списка.

Члан 7.

У сврху извршења задатка из члана 6. овог закона, Комисија је овлашћена да:

1) анализира податке из бирачког списка, као и матичних књига и евиденције пребивалишта, боравишта и привременог боравка у иностранству (у даљем тексту: друге евиденције од значаја за вођење бирачког списка) на нивоу личних података (име, име оца, презиме, место и адреса пребивалишта);

2) анализира правну ваљаност решења на којима се заснивају промене у бирачком списку;

3) анализира/прати статистичке параметре кретања бирачког списка;

4) анализира процес ажурирања и ауторизације над променама у бирачком списку;

5) анализира податке о спроведеним инспекцијским надзорима и предложеним односно наложеним мерама у поступку инспекцијског надзора над применом прописа којим се уређује јединствени бирачки списак;

6) анализира податке из извештаја министарства надлежног за унутрашње послове о кретању становништва и усклађености са подацима у бирачком списку;

7) анализира извештаје о поступању службеника министарства надлежног за унутрашње послове задужених за послове са грађанима (одобравање пребивалишта и боравишта грађана);

8) иницира теренску контролу бирача на основу анализа бирачког списка, коју спроводи министарство надлежно за унутрашње послове;

9) иницира отклањање утврђених неправилности у бирачком списку;

10) иницира покретање поступака за утврђивање одговорности ако у поступку утврђивања чињеница о управљању и тачности бирачког списка нађе да постоје основи сумње да је дошло до кршења закона тако што повреду закона пријављује надлежним органима;

11) прибавља податке надлежних органа о статистичким кретањима у бирачком списку, пребивалишту, боравишту, пасивизацији и другим релевантним подацима у вези са бирачким списком;

12) израђује периодичне извештаје о статусу бирачког списка;

13) иницира кампању за едукацију бирача о ажурирању бирачког списка у сарадњи са јавним медијским сервисима, министарством надлежним за послове управе и Републичком изборном комисијом;

14) иницира сарадњу релевантних институција ради ефикасног спровођења мера за унапређење интегритета бирачког списка;

15) спроводи друге анализе неопходне да би се утврдио степен интегритета поступка ажурирања бирачког списка;

16) анализира и пореди друге евиденције од значаја за вођење бирачког списка;

17) анализира поступања и овлашћења службеника који воде бирачки списак, као и обуке који они пролазе;

18) анализира опрему (софтвер и хардвер) на нивоу спецификације и безбедност опреме коју службеници користе у вођењу других евиденција од значаја за вођење бирачког списка;

19) анализира безбедност база података на основу техничких описа (просторије, сервери) и других евиденција од значаја за вођење бирачког списка;

20) анализира законска и подзаконска акта која уређују начин вођења других евиденција од значаја за вођење бирачког списка;

21) анализира податке републичког органа надлежног за послове статистике и других органа који су задужени за послове статистике и пореди их с подацима из других евиденција од значаја за вођење бирачког списка, као и с подацима из бирачког списка.

Сви органи државне управе, територијалне аутономије и јединица локалне самоуправе дужни су да Комисији, на њен захтев, доставе све податке и информације које су од значаја за вођење бирачког списка и промене у бирачком списку а односе се на утврђивање тачности извршених уписа, односно промена у бирачком списку.

Члан 8.

Извештај о извршеној ревизији бирачког списка са предлозима препорука разматрају надлежни одбори Народне скупштине, у року од 30 дана од дана његовог подношења Народној скупштини.

Након разматрања извештаја о извршеној ревизији бирачког списка, надлежни одбори Народне скупштине, у складу са предлозима препорука Комисије, утврђују препоруке за унапређење тачности и ажурирања бирачког списка и достављају их надлежним органима и организацијама, као и Комисији.

Надлежни органи и организације су дужни да по препорукама из става 2. овог члана поступе у року од 120 дана од дана пријема и да о томе поднесу извештај надлежном одбору и Комисији.

Надлежни одбори прате испуњење својих препорука из става 2. овог члана и о њиховом испуњењу подносе извештај Народној скупштини.

Члан 9.

Након подношења извештаја о извршеној ревизији бирачког списка, Комисија врши контролу тачности и ажурирања бирачког списка и примене препорука надлежних одбора Народне скупштине, о чему подноси периодичне извештаје Народној скупштини.

Контрола из става 1. овог члана Комисија врши до подношења извештаја надлежних одбора Народне скупштине у којима се констатује да су испуњене све препоруке из члана 8. став 2. овог закона, о чему надлежни одбори Народне скупштине без одлагања обавештавају Комисију.

У вршењу контроле из става 1. овог члана, чланови Комисије имају право увида у све податке о бирачима у бирачком списку, осим

јединственог матичног броја грађана, путем посебног модула на веб-презентацији министарства надлежног за послове управе, којем се приступа уз пријаву двофакторском аутентикацијом.

Члан 10.

Мандат Комисије престаје пријемом обавештења од надлежних одбора Народне скупштине да су поднети извештаји из члана 9. став 2. овог закона.

Након престанка мандата Комисије, Народна скупштина може, на предлог надлежног одбора, да образује нову комисију за вршење поновне ревизије бирачког списка.

Члан 11.

Комисију чине десет чланова и њихови заменици које именује Народна скупштина.

Осам чланова Комисије и њихови заменици именују се на предлог посланичких група у Народној скупштини, док се два члана Комисије и њихови заменици именују на предлог удружења која су од стране Републичке изборне комисије добила овлашћења за посматрање најмање три изборна поступка и објавила најмање три извештаја о налазима посматрања тих изборних поступака.

Након именовања, чланови и заменици чланова Комисије потписују писмену изјаву о поверљивости података којом потврђују да су упознати са обавезом да приликом приступа личним подацима у вршењу задатака Комисије морају поступати у складу са законом којим је уређена заштита података о личности и искључиво у сврху овлашћења која су им овим законом поверена.

Образац изјаве из става 4. овог члана утврђује генерални секретар Народне скупштине.

Члан 12.

За члана и заменика члана Комисије може бити предложено само лице:

1) које је држављанин Републике Србије и има пребивалиште на територији Републике Србије;

2) које има високо образовање из правних, математичких, демографских, информационих или економских наука или друштвено-статистичких и других сродних научних области и најмање пет година радног искуства у струци.

За члана или заменика члана Комисије не може да буде предложено односно изабрано лице које је народни посланик или које је запослено, изабрано, именовано или постављено у министарству надлежном за послове управе или министарству надлежном за унутрашње послове.

Члан 13.

Пет највећих посланичких група у Народној скупштини које су део парламентарне већине предлажу свака по једног члана и једног заменика члана Комисије.

Три највеће опозиционе посланичке групе у Народној скупштини (посланичке групе које нису део парламентарне већине) предлажу свака по једног члана и једног заменика члана Комисије.

Удружења, заједничким договором, предлажу два члана и два заменика члана Комисије.

Члан 14.

Предлози кандидата за чланове и заменике чланова Комисије подносе се одбору Народне скупштине надлежном за управу (у даљем тексту: надлежни одбор) у року од 15 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Предлог кандидата садржи:

- 1) име и презиме кандидата;
- 2) датум и место рођења кандидата;
- 3) адресу становања, број телефона и адресу за пријем електронске поште кандидата;
- 4) податке о образовању кандидата;
- 5) податке о радном искуству кандидата.

Уз предлог кандидата доставља се:

- 1) писмена сагласност кандидата да прихвата кандидатуру за члана Комисије, која садржи његово име, презиме и јединствени матични број грађана и изјава кандидата да не постоје сметње за избор у Комисију из члана 12. став 2. овог закона;
- 2) исправа о прочитаној личној карти са микроконтролером (чипом), односно фотокопија личне карте без микроконтролера кандидата;
- 3) доказ о стеченом високом образовању;
- 4) доказ о радном искуству у струци.

Удружења уз предлог кандидата достављају и доказ о испуњености услова из члана 11. став 2. овог закона.

Члан 15.

Надлежни одбор, у року од седам дана од истека рока за предлагање чланова и заменика чланова Комисије, разматра поднете предлоге и испитује да ли су предлоге поднели овлашћени предлагачи и да ли кандидати за чланове и заменике чланова Комисије испуњавају услове за избор у Комисију.

Предлог који није поднет од овлашћеног предлагача у смислу чл. 11. и 13. овог закона надлежни одбор неће разматрати, о чему писменим путем обавештава подносиоца тог предлога.

Ако нека посланичка група која је овлашћени предлагач не достави предлог кандидата за члана и заменика члана Комисије, надлежни одбор ће се писменим путем обратити следећој посланичкој групи којој би према величини припало право предлагања лица у Комисију, захтевом да та посланичка група достави предлог кандидата за члана и заменика члана Комисије у року од седам дана од дана пријема захтева.

Ако надлежни одбор утврди да неки од предложених кандидата за члана, односно заменика члана Комисије не испуњава услове за чланство у Комисији, упутиће захтев предлагачу који је предложио тог кандидата да поднесе нови предлог кандидата у року од седам дана од дана пријема захтева.

Члан 16.

Надлежни одбор утврђује листу од десет кандидата за чланове и десет кандидата за заменике чланова Комисије (у даљем тексту: Листа кандидата), коју подноси Народној скупштини на разматрање и усвајање.

Председник Народне скупштине је дужан да Листу кандидата уврсти у предлог дневног реда прве наредне седнице Народне скупштине.

О Листи кандидата Народна скупштина одлучује у целини.

Ако Листа кандидата не добије потребну већину гласова, поступак предлагања чланова и заменика чланова Комисије се понавља у року од 15 дана од дана завршетка седнице Народне скупштине на којој се гласало о Листи кандидата.

Члан 17.

Члану и заменику члана Комисије мандат престаје по сили закона, а Народна скупштина по службеној дужности утврђује престанак његовог мандата:

- 1) у случају смрти;
- 2) ако изгуби изборно право;
- 3) ако је правноснажном судском одлуком осуђен на казну затвора у трајању од најмање 6 месеци;
- 4) ако изгуби радну способност;
- 5) ако буде изабран за народног посланика.

Народна скупштина разрешава дужности члана, односно заменика члана Комисије:

- 1) ако поднесе оставку;
- 2) ако се накнадно утврди да не испуњава услове за чланство у Комисији прописане овим законом;
- 3) ако без оправданог разлога пропусти или одбије да обавља дужност члана, односно заменика члана Комисије у периоду од најмање месец дана непрекидно.

Члан односно заменик члана Комисије оставку подноси у писменом облику председнику Народне скупштине, а потпис подносиоца мора бити оверен у складу са законом којим се уређује оверавање потписа.

Члан 18.

Новог члана, односно заменика члана Комисије предлаже овлашћени предлагач који је предложио члана, односно заменика члана Комисије коме је мандат престао по сили закона, односно који је разрешен дужности, у року од 15 дана од дана утврђивања престанка мандата по сили закона, односно разрешења дужности члана, односно заменика члана Комисије.

Народна скупштина бира новог члана, односно заменика члана Комисије у року од 45 дана од дана утврђивања престанка мандата по сили закона, односно од дана разрешења дужности члана, односно заменика члана Комисије.

На поступак избора новог члана, односно заменика члана Комисије сходно се примењују одредбе чл. 15. и 16. овог закона.

Члан 19.

Комисија одлучује двотрећинском већином гласова свих чланова Комисије, с тим да је за доношење одлуке потребно да за њу гласају најмање два члана именована на предлог посланичких група у Народној скупштини које су део парламентарне већине, најмање два члана именована на предлог опозиционих посланичких група у Народној скупштини, као и најмање један члан именован на предлог удружења.

Заменик члана Комисије замењује члана Комисије у случају његовог одсуства, престанка мандата по сили закона или разрешења, до избора новог члана Комисије.

Заменик члана Комисије има право гласа у одсуству члана Комисије кога замењује.

Заменик члана Комисије има иста права и дужности као и члан Комисије којег замењује.

Члан 20.

Прву седницу Комисије сазива председник Народне скупштине.

Комисија на првој седници:

1) бира три члана Комисије, од којих је један именован на предлог посланичких група које су део парламентарне већине, један именован на предлог опозиционих посланичких група и један именован на предлог удружења, који ће се на три месеца смењивати на функцији председника Комисије, с тим да ће први председник бити члан који је именован на предлог удружења;

2) доноси Пословник о раду, којим ближе уређује организацију и начин свог рада;

3) доноси План рада Комисије.

Члан 21.

Председник Комисије сазива седнице Комисије, председава седницама, стара се о реду на седницама, као и о спровођењу Плана рада Комисије и потписује акте Комисије.

У случају одсутности или спречености председника Комисије да председава седници Комисије, седници председава заменик члана Комисије који је именован на предлог истог овлашћеног предлагача као и председник Комисије.

Члан 22.

У раду Комисије, без права одлучивања, учествују:

- 1) три представника министарства надлежног за послове управе;
- 2) један представник министарства надлежног за унутрашње послове;
- 3) један представник Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности.

Органи из става 1. овог члана дужни су да одреде своје представнике, у року од 15 дана од дана пријема писменог захтева Комисије.

У раду Комисије, без права одлучивања, по позиву Комисије, могу учествовати и:

- 1) представници међународних организација и стручњаци са знањем из области рада Комисије;
- 2) државни службеници у органима државне управе и службеници у органима аутономних покрајина, односно органима једница локалне самоуправе са знањем из области рада Комисије, које одреди руководиоца органа у којима су ова лица запослена.

Позвана лица из става 3. овог члана дужна су да Комисији учине доступним све информације неопходне за остваривање циљева и задатака Комисије прописаних овим законом.

Члан 23.

Рад Комисије је јаван.

Јавност рада Комисије се обезбеђује објављивањем на веб-презентацији Народне скупштине: сазива седница Комисије, извештаја које Комисија подноси Народној скупштини, Плана рада, записника са седница Комисије и других информација из делокруга рада Комисије од значаја за јавност.

Изузетно, Комисија, на предлог члана Комисије, може одлучити да искључи јавност из законом предвиђених разлога.

Члан 24.

Услове за рад Комисије обезбеђује Народна скупштина.

Средства за рад Комисије обезбеђују се у буџету Републике Србије.

Чланови Комисије имају право на месечну накнаду за рад у Комисији у износу просечне зараде без пореза и доприноса исплаћене у Републици Србији према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике.

Чланови Комисије остварују право на накнаду трошкова који настају у вези с њиховим радом у Комисији сходно Уредби о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника („Службени гласник РС“, бр. 98/07 - пречишћен текст, 84/14, 84/15, 74/21 и 119/23), а у складу са Уредбом о накнадама и другим примањима изабраних и постављених лица у државним органима („Службени гласник РС“, бр. 44/08 - пречишћен текст и 78/12).

Административне и техничке послове за потребе рада Комисије обављају запослени у Служби Народне скупштине које одреди генерални секретар Народне скупштине.

Члан 25.

Министарство надлежно за унутрашње послове дужно је да у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона министарству надлежном за послове управе достави податке потребне за извршење члана 1. овог закона.

Члан 26.

Министар надлежан за послове управе дужан је да прописе који су овим законом предвиђени за извршавање овог закона донесе у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Образац изјаве из члана 2. овог закона министар надлежан за послове управе прописује у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 27.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“, осим члана 1. који се примењује по истеку једне године од дана ступања овог закона на снагу.